

ТОО «Оқу және Даму Институты»

ЖОБА

**Педагогтердің біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы
«Инклюзивті және бейімделген білім беру ортасы жағдайында мектепке
дейінгі ұйымдардың дене шынықтыру нұсқаушыларының кәсіби
құзыреттерін дамыту»**

Қарағанды, 2025 ж.

МАЗМҰНЫ

1. Жалпы ережелер.....	3
2. Глоссарий.....	4
3. Бағдарламаның Тақырыбы	7
4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері.....	8
5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны.....	10
6. Оқу процесін ұйымдастыру.....	11
7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету.....	14
8. Оқу нәтижелерін бағалау.....	16
9. Курстан кейінгі қолдау.....	18
10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі.....	20
Қосымша.....	23

1. Жалпы ережелер

Педагогтардың біліктілігін арттыру курсының **«Инклюзивті және бейімделген білім беру ортасы жағдайында мектепке дейінгі ұйымдардың дене шынықтыру нұсқаушыларының кәсіби құзыреттерін дамыту»** атты білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы №175 «Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын әзірлеу, келісу және бекіту қағидаларын бекіту туралы» бұйрығына сәйкес, сондай-ақ Қазақстан Республикасы оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарының талаптары ескеріле отырып әзірленген.

Бағдарлама **мектепке дейінгі ұйымдардың барлық түрлеріндегі дене шынықтыру нұсқаушыларына** арналған және Қазақстан Республикасы оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы №385 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі ұйымдардың қызметін ұйымдастырудың үлгілік қағидаларына (қосымша 1) сәйкес әзірленген.

Қазақстан Республикасы оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 21 шілдедегі №224 бұйрығына (қосымша 1) сәйкес бекітілген Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту ұйымдары қызметкерлерінің үлгілік штаттарына сәйкес, мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту ұйымдарында спорт залы болған жағдайда 3 жастан бастап және одан жоғары жастағы әрбір бала тобына 0,25 штаттық бірлік есебінен дене шынықтыру нұсқаушысының қосымша штаттық бірлігі енгізіледі (18-тармақ).

Тірек-қимыл аппараты бұзылған балаларға арналған мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту ұйымдарында, сондай-ақ мұндай балаларға арналған арнайы топтары бар мектепке дейінгі ұйымдарда әрбір топқа бір штаттық бірлік мөлшерінде емдік дене шынықтыру нұсқаушысының лауазымы енгізіледі (16-тармақ).

Мектепке дейінгі ұйымдардың негізгі міндеттерінің бірі – тәрбиеленушілердің, соның ішінде ерекше білім беруді қажет ететін (ЕБҚ) балалардың физикалық, интеллектуалдық және тұлғалық дамуына қолайлы жағдай жасау, сондай-ақ баланың даралығын және субъектілігін қолдайтын трансформацияланатын ойын және тақырыптық аймақтарды қамтитын инклюзивті дамытушы ортаны қалыптастыру.

Физикалық мәдениет пен спортты дамыту – Қазақстан Республикасының Мемлекеттік әлеуметтік саясатының маңызды бағыттарының бірі. Ол халық денсаулығын нығайтуға, салауатты өмір салтын қалыптастыруға, әлеуметтік интеграцияға және тұлғаның үйлесімді дамуына жағдай жасайды. Қозғалыс белсенділігінің төмендеуі, созылмалы жұқпалы емес аурулардың көбеюі, стресс жүктемелерінің артуы сияқты қазіргі жаһандық сын-қатерлер білім беру жүйесінен физикалық даму саласында ғылыми негізделген әрі тиімді жұмысты талап етеді. Бұл көзқарас ДДҰ-ның

2018-2030 жылдарға арналған дене белсенділігі жөніндегі жаһандық іс-қимыл жоспарына, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Мемлекеттік құжаттарына, оның ішінде «Дене шынықтыру және спорт туралы» (2014 ж.) Заңына және «Қазақстан Республикасында дене шынықтыру мен спортты дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасына» енгізілген.

Осы жағдайларда дене шынықтыру нұсқаушыларына тек сабақтарды ұйымдастыру ғана емес, сонымен бірге заманауи педагогикалық технологияларды енгізу, әрбір баланың жеке ерекшеліктерін ескеру, цифрлық ресурстарды пайдалану, қауіпсіздікті қамтамасыз ету, бейімделген әрі инклюзивті білім беру ортасын қалыптастыру, сондай-ақ кәсіби құзыреттілігін үнемі арттырып отыру міндеті жүктеледі.

Бағдарламаның өзектілігі мектепке дейінгі білім беруді дамытудың қазіргі үрдістерімен, соның ішінде ЕБҚ бар мектепке дейінгі жастағы балалар санының артуымен айқындалады. Жалпы білім беретін мектепте бейімдік дене шынықтыру бағыты біртіндеп дамып келе жатқанына қарамастан, мектепке дейінгі ұйымдарда бұл сала жеткілікті деңгейде таралмаған және кадрлық әлеуетті жүйелі түрде күшейтуді қажет етеді.

Мектепке дейінгі балалар контингентін дамытудағы қазіргі үрдістер – моториканың бұзылуы, жалпы төзімділігінің төмендеуі, физикалық дамуының кешеуілдеуі бар балалар санының артуы, сондай-ақ ЕБҚ бар балалар үлесінің көбеюі – мектепке дейінгі жастағы балалардың физикалық дамуын ұйымдастыруға жүйелі және ғылыми негізделген көзқарасты талап етеді. Мұндай жағдайда ерте араласу ерекше маңызға ие, өйткені ол дамуындағы ауытқуларды дер кезінде анықтауға, түзетуге және әрбір балаға уақытылы қолдау көрсетуге мүмкіндік береді.

Дене шынықтыру нұсқаушыларының біліктілігін арттыру – мектепке дейінгі ұйымдарда заманауи мемлекеттік нормативтерге сәйкес қауіпсіз, бейімделген және инклюзивті орта қалыптастырудың негізгі шарты. Бағдарламаны іске асыру педагогтарға бейімдік және коррекциялық-дамытушы дене шынықтырудың өзекті әдістерін, инклюзивті тәжірибенің заманауи тәсілдерін, сондай-ақ тәрбиеленушілердің жеке ерекшеліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру технологияларын меңгеруге мүмкіндік береді.

Осылайша, бағдарлама мектепке дейінгі ұйымдардағы дене шынықтыру сабақтарының сапасын қамтамасыз етуге, педагогтардың кәсіби құзыреттілігін арттыруға және барлық балалардың, соның ішінде ЕБҚ бар балалардың үйлесімді физикалық дамуына жағдай жасауға бағытталған.

2. Глоссарий

Термин	Анықтама
Құзыреттілік	Белгілі бір салада тиімді әрекет ету үшін қажетті білім, тәжірибе және дағдылардың

	жиынтығы. <i>«Педагог» кәсіби стандарты, ҚР оқу-ағарту министрлігі</i>
Педагогтың кәсіби құзыреттілігі	Мұғалімнің кәсіби міндеттерді шешу қабілеті, педагогикалық шеберлігі мен білімін тәжірибеде қолдану мүмкіндігі. Ол оқыту мен тәрбиелеу процесінде кәсіби білімді, тәжірибені және тұлғалық қасиеттерді тиімді пайдалану арқылы жүзеге асады. Дереккөз: Педагогтің кәсіби стандарты. Ұлттық Кәсіпкерлер палатасы «Атамекен»
Дене шынықтыру	Мәдениеттің құрамдас бөлігі, адамның дене бітімін және интеллектуалдық қабілеттерін дамыту, дене тәрбиесі мен дене бітімін дамыту арқылы оның қозғалыс белсенділігін жетілдіру және саламатты өмір салтын қалыптастыру, әлеуметтік бейімдеу мақсатында қоғам жасайтын және пайдаланатын рухани және материалдық құндылықтар жиынтығын білдіретін әлеуметтік қызмет саласы <i>Дене шынықтыру және спорт туралы Қазақстан Республикасының Заңы</i>
Инклюзивті білім беру кеңістігі	Әр баланың жеке қажеттіліктері ескеріліп ұйымдастырылған орта, онда барлық балалар эмоционалдық, зияткерлік және академиялық қолдауды сезінеді, әлеуметтенуге қатысады және жеке басына, тәрбиелеу мен оқытудағы қалауына қарамастан қатысады <i>Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысы</i>
Баланы толыққанды дамыту	Қимыл белсенділігіне жағдай жасау, пайдалы және құнарлы тамақтандыру, достық қарым-қатынас орнату және дамытушы ортаны ұйымдастыру арқылы қамтамасыз етілетін баланың физикалық, психологиялық, әлеуметтік, эмоционалдық денсаулығы мен қауіпсіздігі <i>Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы</i>

	<i>Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысы</i>
Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту ұйымының дене шынықтыру (жүзу) жөніндегі нұсқаушысы	Үлгілік оқу жоспары мен медициналық персоналдың ұсынымдарын ескере отырып, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының талаптарына сәйкес дене шынықтыру (жүзу) бойынша ұйымдастырылған оқу қызметін жоспарлайды және жүзеге асырады <i>Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338 Бұйрығы.</i>
Мектепке дейінгі тәрбие және оқыту ұйымдарының арнайы педагогі (мұғалім-дефектолог, дефектолог, мұғалім-логопед, логопед, олигофренопедагог, сурдопедагог, тифлопедагог)	Мектепке дейінгі білім берудің оқу бағдарламаларын іске асыратын мектепке дейінгі ұйымның, оның ішінде арнаулы мектепке дейінгі ұйымдардың арнаулы педагогы үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламаларына сәйкес кемтар балалармен жеке, топтық және кіші топтық сабақтар (сабақтар) өткізеді <i>Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі N 338 Бұйрығы.</i>
Дене шынықтыру даярлығы	Адамның дене шынығуы қасиеттерін тәрбиелеуге және функционалдық мүмкіндіктерін дамытуға бағытталған педагогикалық процесс <i>Дене шынықтыру және спорт туралы Қазақстан Республикасының Заңы</i>
Дене тәрбиесі	Дені сау, дене бітімі және рухани жағынан жетілген өскелең ұрпақты қалыптастыруға бағытталған педагогикалық процесс <i>Дене шынықтыру және спорт туралы Қазақстан Республикасының Заңы</i>
Дене шынықтыру және спорт жүйесі	Халыққа дене тәрбиесін беру және дене шынықтыру мен спортты дамыту мақсатындағы қызметті жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалардың жиынтығы <i>Дене шынықтыру және спорт туралы</i>

	<i>Қазақстан Республикасының Заңы</i>
Спорттық даярлықтың ұлттық стандарттары	Дене шынықтыру және спорт саласындағы уәкілетті орган дене шынықтыру-спорт ұйымдары үшін әзірлеген және бекіткен спорт түрі (түрлері) бойынша спорттық даярлыққа қойылатын ең төмен талаптардың жиынтығы <i>Дене шынықтыру және спорт туралы Қазақстан Республикасының Заңы</i>
Ұлттық спорт түрлері	Жарыспалы әрекет нысанында тарихи түрде қалыптасқан және өзіне тән дене шынықтыру жаттығуларын және дене шынықтыру белсенділігі ұйымдастырылуының өзіндік қағидалары мен тәсілдері бар халық ойындарын білдіретін спорт түрлері <i>Дене шынықтыру және спорт туралы Қазақстан Республикасының Заңы</i>
Бейімдік дене шынықтыру және спорт	– мүгедектігі бар адамдарды оңалтуға және қалыпты әлеуметтік ортаға бейімдеуге, олардың толыққанды өмірді сезінуіне кедергі келтіретін психологиялық тосқауылдарды еңсеруіне, сондай-ақ қоғамның әлеуметтік дамуына өзінің жеке үлес қосуының қажеттігін сезінуіне бағытталған спорттық-сауықтыру сипатындағы шаралар кешені <i>Дене шынықтыру және спорт туралы Қазақстан Республикасының Заңы</i> https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1400000228
Дене шынықтыру-сауықтыру және спорт ғимараттары	Жеке адамдардың дене жаттығуларымен, спортпен айналысуына және спорттық іс-шараларды өткізуге арналған, арнайы жабдықталған (соның ішінде спорттық объектілер (алаңдар, үйлер, ғимараттар) <i>Дене шынықтыру және спорт сабақтарын өткізу кезіндегі қауіпсіздік қағидаларын бекіту туралы</i> https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1400009923

3. Бағдарламаның Тақырыбы

«Инклюзивті және бейімделген білім беру ортасы жағдайында мектепке дейінгі ұйымдардың дене шынықтыру нұсқаушыларының кәсіби құзыреттерін дамыту» біліктілікті арттыру бағдарламасы Қазақстан Республикасының дене

шынықтыру және спорт саласындағы мемлекеттік саясатының қазіргі басымдықтарын, сондай-ақ Мектепке дейінгі және мектепалды жасындағы балалардың физикалық дамуы жүйесін жетілдірудің әлемдік үрдістерін ескере отырып әзірленген.

Бағдарламаның жаңашылдығы келесі негізгі аспектілермен айқындалады:

- мектепке дейінгі ұйымдардағы дене шынықтыру нұсқаушыларының кәсіби құзыреттерін жаңартуға арналған **кешенді тәсілмен**, яғни олардың қызметінің нормативтік-құқықтық, педагогикалық, әдістемелік және цифрлық аспектілерін қамтуымен;

- **жас ерекшеліктеріне бағдарлануымен**, ол мектепке дейінгі және мектепалды жастағы балалардың қимыл-қозғалыс белсенділігін олардың жеке ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, сараланған түрде ұйымдастыруды көздейді;

- **заманауи денсаулық сақтаушы, коррекциялық-дамытушы және бейімдік технологияларға** басымдық беруімен, бұл нұсқаушыға тәрбиеленушілермен, соның ішінде ЕБҚ бар балалармен тиімді жұмыс істеуге мүмкіндік береді;

- **цифрлық білім беру ресурстарын**, педагогикалық мониторинг құралдарын және қимыл-қозғалыс белсенділігін талдаудың заманауи тәсілдерін енгізуімен, олар дене шынықтыру нұсқаушыларының практикалық қызметін жетілдіруге бағытталған;

- баланың жеке прогрессін қолдайтын және мемлекеттік талаптарға сай келетін **инклюзивті дамытушы орта қалыптастыруға** бағдарлануымен.

Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі білім беру жүйесінде аталған тақырыптың жекелеген элементтері түрлі қысқа мерзімді курстарда қарастырылғанымен, нормативтік-құқықтық реттеу, физикалық дамудың заманауи әдістері, бейімдік дене шынықтыру, цифрлық ресурстар және мектепке дейінгі жастағы балалармен жұмыс ерекшеліктерін біріктіретін **кешенді бағдарламалар шектеулі**. Көптеген қолданыстағы бағдарламалар тар бағытталған: не сабақ өткізу әдістемесіне, не денсаулық пен профилыактика мәселелеріне, не ЕБҚ бар балалармен жұмысқа назар аударылады.

Осы бағдарламадан айырмашылығы, ұсынылып отырған бағдарлама **интегративті және практикалық сипатқа** ие. Ол балабақшалар мен мектепалды даярлық топтарының дене шынықтыру нұсқаушыларына қазіргі мектепке дейінгі ұйымның талаптарына сай өзекті білім мен қолданбалы дағдыларды меңгеруге мүмкіндік береді.

Бағдарлама халықаралық озық тәжірибелерге, соның ішінде *Global Action Plan on Physical Activity 2018-2030* ұсынымдарына сүйенеді және мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту саласындағы ұлттық заңнамалық және білім беру базасының ерекшеліктерін толық ескереді.

4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның практикалық маңыздылығы – мектепке дейінгі ұйымдардағы дене шынықтыру нұсқаушыларының кәсіби құзыреттерін қазіргі талаптарға сай қалыптастыру. Бұл құзыреттер әртүрлі контингенттегі тәрбиеленушілермен жұмыс істеуде, сондай-ақ заманауи педагогикалық технологияларды енгізе отырып, мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға арналған үлгілік оқу бағдарламаларын тиімді жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Бағдарламаның мақсаты

Мектепке дейінгі ұйымдардың дене шынықтыру нұсқаушыларының кәсіби білімдері мен дағдыларын қазіргі нормативтік құқықтық талаптарға және педагогикалық технологияларға сәйкес жетілдіру, мектепке дейінгі және мектепалды жастағы балалардың жас ерекшеліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескеру.

Бағдарламаның міндеттері

- педагогтардың дене шынықтыру және sport саласындағы мектепке дейінгі ұйымдардың қызметін реттейтін қолданыстағы нормативтік құқықтық актілер бойынша білімдерін өзектендіру;
- тәрбиеленушілердің жас ерекшеліктеріне сай сараланған қимыл-қозғалыс жүктемесімен дене шынықтыру сабақтарын жоспарлау және жүргізу дағдыларын қалыптастыру;
- мектепке дейінгі білім беруді жаңғырту жағдайында дене шынықтыру нұсқаушысының кәсіби құзыреттілігінің мазмұнын ашу;
- мектепке дейінгі жастағы балалармен жұмыс барысында қолданылатын инновациялық Денсаулық сақтаушы, коррекциялық-дамытушы және бейімдік технологиялармен таныстыру;
- физикалық дамуды мониторингтеу құралдары мен цифрлық технологияларды тәрбие-білім беру үдерісіне кіріктіру бойынша педагогтардың құзыреттерін дамыту;
- мектепке дейінгі ұйымдарда әртүрлі білім алу қажеттіліктері бар балаларға, оның ішінде ЕБҚ бар тәрбиеленушілерге арналған дене шынықтыру бағдарламаларын бейімдеу дағдыларын қалыптастыру.

Күтілетін оқу нәтижелері

Бағдарламаны аяқтаған тыңдаушылар:

- дене шынықтыру және мектепке дейінгі білім беру саласындағы нормативтік талаптар туралы өзекті білімдерге ие болады;
- тәрбиеленушілердің жас, физиологиялық және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, дене шынықтыру бойынша үлгілік бағдарламаларды бейімдеп, тиімді жүзеге асыра алады;
- заманауи Денсаулық сақтаушы, коррекциялық-дамытушы және бейімдік технологияларды меңгереді;
- цифрлық құралдарды, интерактивті платформаларды және қимыл-қозғалыс белсенділігін мониторингтеу жүйелерін тиімді қолдана алады;
- ЕБҚ бар балалармен жұмыс істеудің әдістемелік тәсілдерін меңгеріп, олардың сабақтарға толыққанды қатысуын қамтамасыз ете алады.

Бағдарламаның педагогтердің кәсіби қызметіне әсері

Бағдарламаны меңгеру дене шынықтыру нұсқаушыларына төмендегідей мүмкіндіктер береді:

- мектепке дейінгі және мектепалды жастағы балалармен өткізілетін сабақтардың сапасын арттыру;
- тәрбиеленушілердің жарақат алу қаупінің алдын алу, денсаулығын нығайту және қимыл-қозғалыс белсенділігін арттыру;
- дене тәрбиесінде инклюзивті білім беру принциптерін тиімді іске асыру;
- дене шынықтыру-сауықтыру жұмысының жоспары мен қолдауында ақпараттық және цифрлық технологияларды қолдану;
- балалардың дене белсенділігіне және салауатты өмір салтына тұрақты мотивациясын қалыптастыруға ықпал ету.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Бағдарламаның құрылымы оның мақсаты мен міндеттеріне сәйкес құрылған және мектепке дейінгі білім беру мазмұнының жаңартылуы, нормативтік талаптар және тәрбиеленушілер контингентінің алуан түрлілігі (соның ішінде ЕБҚ бар балалар) жағдайында тиімді жұмыс істеу үшін қажетті кәсіби құзыреттерді дене шынықтыру нұсқаушыларына қалыптастыруды қамтамасыз етеді.

Әрбір модуль бағдарламаның логикалық тұрғыдан аяқталған құрамдас бөлігі болып табылады, ал олардың жиынтығы күтілетін нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді (қосымша 1 – оқу-теориялық жоспар).

1-Модуль. Мектепке дейінгі ұйымдағы дене шынықтыру нұсқаушысының қызметін нормативтік-құқықтық қамтамасыз ету

Мақсаты:

Педагогтардың мектепке дейінгі ұйымдардың қызметін реттейтін физикалық мәдениет, спорт, инклюзивті білім беру және балалар денсаулығын қорғау саласындағы нормативтік құқықтық актілер туралы білімдерін жүйелеу және өзектендіру.

Мазмұны:

1. Қазақстан Республикасының нормативтік құжаттары:

- «Білім туралы» ҚР Заңы;
- «Дене шынықтыру және спорт туралы» ҚР Заңы;
- «Педагог мәртебесі туралы» ҚР Заңы;
- «Инклюзивті білім беру мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» ҚР Заңы;
- «Мүмкіндігі шектеулі балаларға әлеуметтік және медико-педагогикалық түзеу көмегі туралы» ҚР Заңы;
- Қазақстан Республикасында дене шынықтыру және спортты дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы.

2. Мектепке дейінгі ұйымдардың қызметін реттейтін нормативтік құжаттар:

- Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты (МЖМБС);
- Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға арналған үлгілік оқу бағдарламалары мен типтік жоспарлар;
- Мектепке дейінгі ұйымдардың үлгілік штаттары (дене шынықтыру нұсқаушысының лауазымына қатысты);
- Мектепке дейінгі ұйымдардың қызметін ұйымдастырудың үлгілік қағидалары;
- Балалардың қимыл-қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру кезіндегі санитариялық нормалар, қауіпсіздік талаптары;
- Мектепке дейінгі ұйымдардағы дене шынықтыру-сауықтыру жұмысын ұйымдастыру нормативтері.

3. Халықаралық құжаттар:

- Global Action Plan on Physical Activity 2018-2030 (ДДСҰ): мектепке дейінгі жас бойынша негізгі ұсынымдар.

Қалыптастырылатын құзыреттер:

- мектепке дейінгі жастағы балалардың дене тәрбиесін реттейтін нормативтік базаны білу;
- дене шынықтыру-сауықтыру жұмысын жоспарлау барысында нормативтік құжаттарды қолдана алу;
- инклюзивті білім беру және ЕББҚ бар балаларды қолдау жөніндегі мемлекеттік саясатты түсіну.

2-Модуль. Мектепке дейінгі ұйымдарда дене шынықтыру ұйымдастырылған іс-әрекетін жоспарлау және ұйымдастыру

Мақсаты:

Мектепке дейінгі және мектепалды жастағы балалардың жас, физиологиялық және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, дене шынықтыру ұйымдастырылған іс-әрекетін жоспарлау және жүргізу дағдыларын қалыптастыру.

Мазмұны:

1. Мектепке дейінгі жастағы балалардың психофизиологиялық ерекшеліктері:

- 3-тен 7 жасқа дейінгі психомоторлық дамудың заңдылықтары;
- жетекші іс-әрекеттер және олардың қимыл-қозғалыс дағдыларының қалыптасуына әсері;
- мектепке дейінгі жастағы балалардың зейін, ес, ойлау және эмоциялық даму ерекшеліктері.

2. Мектепке дейінгі балалардың дене тәрбиесіндегі жеке тәсіл:

- денсаулық жағдайын, денсаулық топтарын және мамандардың ұсыныстарын ескеру;
- жас ерекшеліктеріне сәйкес қимыл-қозғалыс жүктемесін бейімдеу;
- физикалық дамудың жеке траекторияларын әзірлеу.

3. Мектепке дейінгі ұйымдардағы қимыл-қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру:

- мектепке дейінгі ұйымдардағы дене шынықтыру ұйымдастырылған іс-әрекетінің құрылымы;
- қимыл-қозғалыс минуттары, қозғалмалы ойындар, күн тәртібіндегі сауықтыру үзілістері;
- ойын және сюжеттік-рөлдік формалар арқылы қозғалысқа мотивация қалыптастыру;
- қазақтың ұлттық қозғалмалы ойындары мен дәстүр элементтерін енгізу.

Қалыптастырылатын құзыреттер:

- мектепке дейінгі балалардың физикалық қасиеттерін дамыту әдістерін меңгеру;
- қимыл-қозғалыс жүктемесін жоспарлау және реттеу дағдылары;
- балалардың қызығушылығын арттыру үшін ойындық, белсенді және сюжеттік технологияларды қолдану.

3-модуль. Мектепке дейінгі дене шынықтыруда Денсаулық сақтаушы және бейімдік технологиялар

Мақсаты:

Балалардың денсаулығын нығайту және жарақаттың алдын алу үшін заманауи Денсаулық сақтаушы, коррекциялық-дамытушы және бейімдік технологияларды қолдану бойынша білім мен дағдыларды қалыптастыру.

Мазмұны:

1. Заманауи Денсаулық сақтаушы технологиялар:

- мектепке дейінгі ұйымдарда денсаулық сақтаудың негізгі қағидаттары;
- оңтайлы қимыл-қозғалыс жүктемесін ұйымдастыру;
- мүсін бұзылыстарының, жалпақ табандылықтың, гиподинамияның алдын алу;
- дене шынықтыру сабағы өткізілетін кеңістікті қауіпсіз ұйымдастыру.

2. Мектепке дейінгі ұйымдардағы бейімдік дене шынықтыру:

- ЕББҚ бар балаларға арналған жаттығулар мен ойындарды бейімдеу әдістері;
- ПМПК, арнайы педагогтар, психологтар және медицина қызметкерлерімен өзара әрекеттесу;
- сенсомоторлық, қозғалыс, мінез-құлық және сөйлеу бұзылыстары бар балаларға арналған коррекциялық-дамытушы жаттығуларды қолдану;
- жүктемені даралау және топтық сабақтарда инклюзияны қамтамасыз ету.

Қалыптастырылатын құзыреттер:

- Денсаулық сақтаушы технологияларды меңгеру;
- бейімдік және коррекциялық әдістерді қолдану білігі;
- қауіпсіз және қолжетімді қимыл-қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру дағдылары.

4-модуль. Мектепке дейінгі ұйымдардағы дене шынықтыру нұсқаушысының жұмысындағы инновациялық педагогикалық және цифрлық технологиялар

Мақсаты:

Цифрлық білім беру ресурстарын, физикалық дамуды мониторингтеу құралдарын және заманауи педагогикалық тәсілдерді қолдану бойынша құзыреттерді дамыту.

Мазмұны:

1. Мектепке дейінгі дене шынықтырудағы цифрлық технологиялар:
 - жаттығуларды жоспарлау және көрсетуге арналған цифрлық платформалар мен ресурстар;
 - бейнематериалдар, мультфильмдер, интерактивті панельдер сияқты интерактивті оқу құралдарын пайдалану;
 - мектепке дейінгі ұйымдарға арналған цифрлық білім беру ресурстары: YouTube-материалдар, цифрлық әдістемелік кітапханалар;
 - сабақтарды қолдауде мобильді қосымшалар мен интерактивті карточкаларды қолдану.

2. Қимыл-қозғалыс белсенділігін мониторингтеу:

- қимыл-қозғалыс белсенділігін бақылауға және диагностикалауға арналған цифрлық құралдар;
- даму динамикасын бағалау үшін қосымшалар, трекерлер, онлайн-күнделіктерді пайдалану;
- нәтижелерді тіркеу және педагогикалық жұмысты даралау үшін деректерді талдау.

Қалыптастырылатын құзыреттер:

- заманауи цифрлық технологиялар мен ресурстарды меңгеру;
- дене шынықтыру сабақтарына инновациялық педагогикалық шешімдерді кіріктіру қабілеті;
- мектепке дейінгі жастағы балалардың қимыл-қозғалыс белсенділігін мониторингтеу дағдылары.

6. Оқу процесін ұйымдастыру

«Инклюзивті және бейімделген білім беру ортасы жағдайында мектепке дейінгі ұйымдардың дене шынықтыру нұсқаушыларының кәсіби құзыреттерін дамыту» бағдарламасы бойынша оқу үдерісі дәстүрлі (офлайн) және қашықтан оқыту түрлерін біріктірген аралас форматта ұйымдастырылады. Мұндай тәсіл икемділікті, қолжетімділікті қамтамасыз етіп, педагогтардың бағдарлама мазмұнын меңгеруге белсенді қатысуына және үйренгенін нақты уақытта тәжірибеде қолдануына мүмкіндік береді.

Бағдарламаның жалпы көлемі – 80 академиялық сағат, оның ішінде:

28 сағат – теориялық сабақтар (дәрістер, бейнематериалдар, интерактивті презентациялар: нормативтік-құқықтық негіздер, Заманауи педагогикалық технологиялар, денсаулық сақтаушы және бейімделген тәсілдер);

40 сағат – практикалық сабақтар (тапсырмалар әзірлеу, дифференциалды жүктемемен ұйымдастырылған іс-әрекетін жоспарлау,

цифрлық білім беру ресурстарымен жұмыс, бейімделген және денсаулық сақтаушы технологияларды модельдеу);

12 сағат – тыңдаушылардың өзіндік жұмысы (мини-жобалар дайындау, әдістемелік кейстерді талдау, оқу-нормативтік құжаттармен жұмыс).

Оқыту формалары:

- вебинарлар мен офлайн семинарлар;
- шағын топтарда жұмыс (пікірталастар, кейстерді талдау, жобалық тапсырмалар);
- тәжірибеге бағытталған шеберлік сабақтары (дене шынықтыру сабақтарын модельдеу, цифрлық және бейімделген технологияларды қолдану);
- цифрлық ресурстар мен онлайн-сервистерді, бейне жазбаларды, интерактивті платформаларды пайдалану;
- қорытынды тапсырмаларды қорғау және кәсіби рефлексия.

Оқу үдерісі әрекеттік тәсілге негізделген және дене шынықтыру педагогтарының кәсіби құзыреттерін қазіргі білім сапасына қойылатын талаптарды ескере отырып дамытуға бағытталған.

Негізгі назар аударылатын бағыттар:

- дене жүктемесін дифференциалды жоспарлау әдістерін меңгеру;
- Денсаулық сақтаушы және бейімделген технологияларды қолдану;
- дене шынықтыруды оқытуға цифрлық білім беру ресурстарын кіріктіру;

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі мектепке дейінгі ұйымдардағы дене шынықтыру нұсқаушыларын балалардың дене дамуын ұйымдастырудың заманауи тәсілдерін меңгеруде қолдауға бағытталған. Бағдарлама ХХІ ғасыр білімінің негізгі басымдықтарын ескереді: денсаулықты сақтау, инклюзивті тәсіл, қимыл-қозғалыс белсенділігін дамыту, ынталандырушы әрі қауіпсіз білім беру ортасын құру, сондай-ақ тәрбиелеу мен оқыту үдерісін цифрландыру және дараландыру.

Бағдарлама теориялық, практикалық және бағалау материалдарын қамтиды, олар мектепке дейінгі сала педагогтарының кәсіби құзыреттілігін кешенді әрі тәжірибеге бағытталған түрде арттыруға мүмкіндік береді.

1. Теориялық материалдар

Теориялық блокта мектепке дейінгі жастағы балалардың дене дамуының ерекшеліктерін көрсететін материалдар қамтылған:

Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі тәрбие мен сауықтыру дене мәдениеті саласындағы нормативтік-құқықтық құжаттары (ҚР «Білім туралы» Заңы, ҚР «Дене шынықтыру және спорт туралы» Заңы, ҚР МЖМБС мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға арналған, үлгілік оқу бағдарламалары мен жоспарлары, мектепке дейінгі ұйымдарға арналған санитарлық нормалар мен ережелер).

Мектепке дейінгі ұйымдарда дене шынықтыруды жоспарлаудың әдістемелік негіздері:

- қимыл-қозғалыс белсенділігінің режимін құру;

– 3-7 жастағы балаларға арналған жүктеменің даралануы мен вариативтілігі;

– моторлық дамудың жас ерекшеліктері.

– Мектепке дейінгі балалармен жұмысқа қолданылатын заманауи

Денсаулық сақтаушы және ойын технологиялары:

– ойындық, қозғалмалы, музыкалық-ырғақтық түрлер;

– кинезиологиялық жаттығулар;

– сенсомоторлық дамудың технологиялары.

Инклюзивті білім берудің қағидаттары, даму мүмкіндігі шектеулі балаларды қолдаудың ерекшеліктері:

– жаттығуларды бейімдеу;

– моторлық және психофизикалық дамудың әртүрлі деңгейіндегі балаларды қолдау.

Мектепке дейінгі ортада дене шынықтыру педагогтарының кәсіби құзыреттерін дамытудағы заманауи үрдістер.

2. Практикалық ресурстар

Практикалық компонент мектепке дейінгі балалардың қимыл-қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру дағдыларын жетілдіруге бағытталған:

– Бағдарламаның барлық модульдеріне арналған презентациялар, иллюстрациялық және демонстрациялық материалдар.

– Әртүрлі жас топтарына арналған қимыл-қозғалыс жаттығуларының карталары.

– Балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, дене шынықтыру және қозғалмалы ойындар, ұйымдастырылған әс-әрекеттің жоспар үлгілері.

Әдістемелік кейстер:

– қауіпсіз қимыл-қозғалыс белсенділігін ұйымдастыру;

– жарақаттанудың алдын алу;

– инклюзивті топтарда бейімделген жаттығуларды қолдану;

– таңертеңгілік гимнастика, қозғалмалы ойындар, сергіту сәттерін өткізу.

Мектепке дейінгі балалардың дене дамуына арналған қозғалмалы, сюжеттік-рөлдік және ойын әдістерінің жинағы.

Мектепке дейінгі тәжірибеде қолданылатын цифрлық құралдар:

– бейнежазбалар мен онлайн-платформалар;

– балалардың қимыл-қозғалыс белсенділігіне арналған мобильді қосымшалар;

– дене шынықтыруға арналған цифрлық карточкалар мен интерактивті ойындар;

– ата-аналармен онлайн-байланыс (мессенджерлер, топтар, платформалар);

– интерактивті сенсорлық және қимыл-қозғалыс ойындары.

Педагогтарға арналған практикалық тапсырмалар:

- жеке қимыл-қозғалыс даму жоспарларын әзірлеу;
- моторлық дайындық деңгейі әртүрлі балаларға әдістемелерді бейімдеу;
- балалардың жетістіктерін тіркеу үшін цифрлық платформаларды пайдалану.

3. Өзін-өзі бағалау құралдары

Бағдарламаның барлық модульдерінде педагогтардың кәсіби құзыреттерінің өсуін бақылауға бағытталған рефлексия және өзін-өзі бағалау құралдары қарастырылған:

- заманауи ойындық және денсаулық сақтаушы технологияларды қолдана білу;
- мектепке дейінгі ұйымдарда қауіпсіз, әртүрлі және дараланған қимыл-қозғалыс белсенділігін жоспарлау және ұйымдастыру қабілеті;
- даму мүмкіндігі шектеулі балаларға арналған жаттығуларды бейімдеу дағдылары;
- моторлық дамудың жас ерекшеліктерін түсіну;
- ата-аналармен жұмыста және өз тәжірибесінде цифрлық ресурстарды қолдануға дайындық;
- инклюзивті және қауіпсіз дене шынықтыру ортасын құра білу.

Қорытынды: бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі мектепке дейінгі ұйымдардағы дене шынықтыру нұсқаушыларының кәсіби құзыреттерін дамытуға кешенді көзқарасты қамтамасыз етеді. Ол нормативтік базаны, Заманауи педагогикалық және ойын технологияларын, практикалық дағдыларды меңгеруді және цифрландыру элементтерін қамтиды, бұл мектепке дейінгі балалардың дене дамуының сапасын арттыруға ықпал етеді.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

«Инклюзивті және бейімделген білім беру ортасы жағдайында мектепке дейінгі ұйымдардың дене шынықтыру нұсқаушыларының кәсіби құзыреттерін дамыту» бағдарламасы аясындағы бағалау 3-6 жастағы балалармен жұмыс ерекшеліктерін ескере отырып жүргізіледі және практикалық нәтижелерге қол жеткізуге бағытталған. Бағдарлама мазмұнын меңгеруді және педагогтардың кәсіби өсуін жан-жақты бағалауды қамтамасыз ететін формативті және суммативті әдістер қолданылады.

Бағалау түрлері

Формативті бағалау оқу барысында үздіксіз жүргізіледі және қамтиды:

- ағымдағы тапсырмалар бойынша кері байланыс;
- пікірталастарға қатысу және педагогикалық кейстерді талдау;
- балалардың қимыл-қозғалыс белсенділігін ұйымдастыруға арналған практикалық жаттығулар;
- кәсіби құзыреттерді өзіндік бағалау элементтері.

Суммативті бағалау меңгерілген білім, білік және кәсіби дағдылардың интеграциясын көрсететін Қорытынды жұмысты орындау нәтижелері бойынша жүзеге асырылады.

Тыңдаушылардың қорытынды жұмысы

Қорытынды жұмыс бірнеше нұсқада ұсынылады (тыңдаушының таңдауы бойынша):

Мектепке дейінгі балаларға арналған дене шынықтыру ұйымдастырылған іс-әрекетінің фрагментін әзірлеу және таныстыру, онда қолданылады:

- қозғалмалы және ойындық оқыту әдістері;
- балалардың жасына және даму деңгейіне сәйкес дифференциалды физикалық жүктеме;
- Денсаулық сақтаушы және бейімделген технологиялар;
- балаларға арналған қарапайым цифрлық немесе көрнекі материалдар.

Балалардың жас және физиологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, қимыл-қозғалыс белсенділігіне арналған жеке нормативтер шкаласын әдістемелік тұрғыда әзірлеу.

- Медициналық топтардың ерекшеліктерін және инклюзия қағидаттарын ескере отырып, қозғалмалы ойындар мен сабақтарды ұйымдастыруға арналған мини-жоба.

Кейс-анализ – инклюзивті оқыту және тәрбиелеу жағдайындағы топта қимыл-қозғалыс белсенділігін жоспарлау мен өткізу бойынша әдістемелік шешімдерді негіздеу.

Рефлексивті эссе – оқу барысында болған кәсіби өзгерістерді талдау және балалармен жұмысқа арналған қорытындылар.

Қорытынды жұмысты бағалау критерийлері:

Критерий	Максималды балл	Пікірлер орны
Бағдарлама тақырыбы бойынша теориялық материалды меңгеру	20	Негізгі ұғымдарды түсіну: балалардың жас ерекшеліктері, денсаулық сақтау технологиялары, ойын және бейімделу тәсілдері
Білімді практикалық педагогикалық жағдайларда қолдану	20	Ұйымдастырылған іс-әрекет мен ойындарды әзірлеу және өткізу кезінде игерілген тәсілдерді қолдана білу
Қорытынды жобаның немесе әдістемелік әзірлеменің сапасы	25	Құрылымның тұтастығы, қисындылығы, дене шынықтырудың заманауи талаптарына сәйкестігі және МДҰ-дағы инклюзия
Оқу тапсырмаларын, жаттығулар мен материалдарды әзірлеу	15	Практикалық қолдану, балалардың жас, физиологиялық және жеке ерекшеліктерін ескеру
Қорытынды жұмысты таныстыру және қорғау	10	Аргументтілік, презентацияның анықтығы, сұрақтарға жауаптар
Қорытынды пікірталасқа және кәсіби рефлексияға қатысу	10	Өзіндік кәсіби өсуді талдай білу және одан әрі дамуды жоспарлау

Қорытынды бағалау шкаласы:

Қорытынды балл	Аттестаттау нәтижесі
85–100	Аттестаттау сәтті өтті (өте жақсы)
70–84	Аттестаттау сәтті өтті (жақсы)
50–69	Аттестаттаудан өтті (қанағаттанарлық)
50-ден аз	Аттестаттаудан өткен жоқ

Нәтижелерді құжаттандыру

Қорытынды бағалаудан сәтті өткен тыңдаушыларға **сертификат** беріледі. Сертификатта тақырып, сағат көлемі және берілген күні көрсетіледі, сондай-ақ оның түпнұсқалығын тексеруге арналған ҚР-коды бар қосымша қоса беріледі. Сертификатқа «Оқу және Даму Институты» ЖШС басшысы немесе оның міндетін атқарушы тұлға қол қояды. Сертификат арнайы қорғаныс дәрежесі бар баспа өнімін пайдалана отырып, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 31 желтоқсандағы № 1162 қаулысына сәйкес дайындалады. Сертификаттың жарамдылық мерзімі курстар аяқталған күннен бастап үш жылды құрайды.

50 балдан төмен жинаған тыңдаушылар **қорытынды аттестациядан өтпеген болып есептеледі және курсты тыңдағаны туралы еркін формадағы анықтама** алады. Мұндай тыңдаушыларға келесі мүмкіндіктер беріледі:

- бір жыл ішінде бір рет қайта қорытынды бағалаудан өту;
- келесі курс легімен бағалаудан өту;
- дәлелді себеп болған жағдайда ағымдағы жылы басқа лекке ауыстырылу;
- дәлелді себеп болған жағдайда растайтын құжаттарды ұсыну арқылы курсты аяқтау.

Курстардан өту туралы келісімнің шарттарын орындамаған тыңдаушылар ұйым басшысының бұйрығы және өтініштер мен арыздарды қарау жөніндегі комиссияның шешімі негізінде оқудан шығарылады. Оқудан шығарылған жағдайда «Оқу және Даму Институты» ЖШС тыңдаушының жұмыс берушісін хабардар етеді.

Қорытынды бақылау жұмысының нәтижелері негізінде посткурстық қолдау кезеңінде консультациялар өткізу жоспарланады.

9. Курстан кейінгі қолдау

Курстан кейінгі қолдау «Педагогтардың қызметін курстан кейінгі қолдау және білім беру бағдарламаларының тиімділігін мониторингілеу туралы ережеге» сәйкес жүзеге асырылады. Бұл ереже Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 бұйрығына («Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және өткізу қағидаларын, сондай-ақ педагог қызметін посткурстық қолдауды бекіту

туралы») негізделе отырып, «Оқу және Даму Институты» ЖШС басшысы тарапынан бекітілген.

Курстан кейінгі қолдаудың мақсаты – педагогтардың алған кәсіби құзыреттерін практикалық қызметке жүйелі енгізуді қамтамасыз ету және мектепке дейінгі ұйымдардағы білім беру үдерісінің тиімділігін арттыру.

Посткурстық қолдаудың негізгі міндеттері

– Біліктілікті арттыру курстары барысында алынған білім мен дағдыларды нақты педагогикалық тәжірибеде қолдануда педагогтарға қолдау көрсету.

– Балалардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, мектепке дейінгі жастағы балалардың қимыл-қозғалыс дамуын ойын түрінде және дене шынықтыру бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет арқылы қамтамасыз ету барысында туындайтын кәсіби мәселелерді шешуде қолдау көрсету.

– Мектепке дейінгі ұйымдар педагогтері арасында тәжірибе алмасуға және үздік тәжірибелерді таратуға жағдай жасау.

– Меңгерілген құзыреттерді қолданудың тиімділігін бақылау және мониторинг жүргізу.

– Педагогикалық қызмет нәтижелері бойынша жарияланымдар, әдістемелік материалдар және презентациялар дайындауға қолдау көрсету.

Курстан кейінгі қолдаудың формалары

Педагогтерге қолдау көрсету кешені мынадай формаларды қамтиды:

1. Әдістемелік және консультациялық қолдау

дене шынықтыру сабағын ұйымдастыру бойынша жеке және топтық кеңестер;

әртүрлі жас топтарындағы және ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған жаттығулар мен ойын бағдарламаларын бейімдеуге көмек;

Денсаулық сақтаушы, бейімдік және инклюзивті технологияларды енгізу бойынша ұсыныстар.

2. Публикациялар мен презентацияларды дайындау бойынша консультациялар

әдістемелік материалдар мен ұсыныстарды рәсімдеуге көмектесу;

педагогикалық қызмет нәтижелерін кәсіби басылымдарда, блогтарда, мектепке дейінгі ұйымдар порталда жариялауға қолдау көрсету;

конкурстар мен білім беру іс-шараларына қатысу үшін материалдар дайындау.

3. Тәжірибе алмасуға арналған кәсіби қауымдастықтар мен іс-шараларды ұйымдастыру

конференциялар, семинарлар, дөңгелек үстелдер және педагогикалық шеберлік конкурстарына қатысу;

үздік тәжірибелерді талқылау және тәжірибе алмасуға арналған интерактивті сессиялар;

басқа мектепке дейінгі ұйымдардың әріптестерімен бірлескен вебинарлар мен master-класстар.

Қолданылатын арналар мен платформалар

Посткурстық қолдауды тиімді іске асыру үшін келесі коммуникация құралдары мен цифрлық ресурстар жоспарланады:

онлайн-кездесулерге арналған бейне платформалар: ZOOM, MS Teams, Google Meet;

әдістемелік материалдарды, кері байланысты және жеке ұсыныстарды жіберуге арналған электрондық пошта;

жедел кеңес беру және фото/видео материалдар алмасу үшін мобильді байланыс пен мессенджерлер (WhatsApp, Telegram);

әлеуметтік желілер – әдістемелік материалдар, вебинарлар мен іс-шаралар, анонстарын жариялау және педагогтардың кәсіби қауымдастықтарын қалыптастыру үшін;

цифрлық материалдар, жаттығу карточкалары, бейнесабақтар және демонстрациялық ресурстармен алмасуға арналған білім беру платформалары мен интерактивті ресурстар (мүмкіндікке қарай МДҰ үшін бейімделген).

Курстан кейінгі қолдаудың мазмұны

Мазмұны біліктілікті арттыру курстарының мақсаттары, міндеттері және күтілетін нәтижелерімен анықталады:

меңгерілген кәсіби құзыреттіліктерді мектепке дейінгі жастағы балалармен жұмысқа бекіту және енгізу;

балалардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, дене шынықтыру бойынша жаңа әдістер мен технологияларды енгізуді қолдау;

педагогтардың практикалық дағдыларын бағалау және түзету;

цифрлық білім беру ресурстарымен жұмыс дағдыларын дамыту;

педагогтарға әдістемелік және практикалық материалдар әзірлеу және жариялау барысында қолдау көрсету.

Күтілетін нәтижелер

Педагог дене шынықтыру қызметін ұйымдастыруда алған білімдері мен құзыреттіліктерін қолданады.

Балалардың дене дамуы мен сауықтыру жұмыстарының тиімділігі артады.

Педагогтар арасында тәжірибе алмасу және әдістемелік материалдарды бірлесіп әзірлеу жүйесі қалыптасады.

Педагог цифрлық білім беру ресурстарымен жұмыс істеудің заманауи әдістемелерін меңгереді.

Кәсіби құзыреттілік пен үздіксіз дамуға деген мотивация жоғарылайды.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III «Білім туралы» Заңы (15.04.2025 ж. енгізілген өзгерістермен).. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000319>

2. Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI ҚРЗ «Педагог мәртебесі туралы» Заңы (30.12.2024 ж. өзгерістерімен). URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1900000293>

3. Қазақстан Республикасының 2025 жылғы 15 сәуірдегі № 183-VIII ҚРЗ «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне дене шынықтыру және спорт мәселелері бойынша, сондай-ақ шамадан тыс заңнамалық реттеуді алып тастау жөнінде өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңы. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z2500000183>
4. Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 3 шілдедегі № 228-V ҚРЗ «Дене шынықтыру және спорт туралы» Заңы, 15.04.2025 ж. өзгерістерімен. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1400000228>
5. Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56-VII ҚРЗ «Инклюзивті білім беру мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңы. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z2100000056>
6. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы» қаулысы. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2100000137>
7. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 251 «Қазақстан Республикасында дене шынықтыру мен спортты дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» қаулысы. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000251>
8. Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіби білім беруді дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы, 28.03.2023 ж. № 249, 25.04.2025 ж. № 271 өзгерісімен. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000249>
9. Қазақстан Республикасы оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығы «Білім беру ұйымдарының қызметінің типтік қағидаларын бекіту туралы», 31.03.2025 ж. № 59 өзгерісімен. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029329>
10. Қазақстан Республикасы оқу-ағарту министрінің м.а. 2023 жылғы 21 шілдедегі № 224 Бұйрығы «Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің типтік штаттарын бекіту туралы», 29.05.2024 ж. № 127 өзгерісімен. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2300033166>
11. Қазақстан Республикасы оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы «Білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы», 15.04.2025 ж. № 74 өзгерісімен. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029031>
12. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2016 жылғы 12 тамыздағы № 499 бұйрығы «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың Типтік оқу бағдарламаларын бекіту туралы», 30.04.2025 ж. № 98 өзгерісімен. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1600014235/history>
13. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығы «Педагогтердің біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы», 31.03.2022 ж. № 121 өзгерісімен. URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V090005750>
14. Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2014 жылғы 3 қарашадағы № 68 бұйрығы «Дене шынықтыру және спорт

сабақтарын өткізу кезіндегі қауіпсіздік қағидаларын бекіту туралы»,
01.12.2022 ж. № 346 өзгерісімен.
URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1400009923>

15. Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2014 жылғы 4 қарашадағы № 74 бұйрығы «Спорттық іс-шараларды өткізу қағидаларын бекіту туралы», 09.01.2024 ж. № 9 өзгерісімен.
URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1400009930>

16 Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрінің 2021 жылғы 15 желтоқсандағы № 385 бұйрығы «Типтік біліктілік сипаттамаларына өзгеріс енгізу туралы». URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2100025796>

17. № 4 Касмалиева А. С. Болашақ дене шынықтыру педагогтарының кәсіби құзыреттерін қалыптастыру // Теория и практика физической культуры. 2023. № 4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-professionalnyh-kompetentsiy-buduschih-pedagogov-fizicheskoy-kultury>

18. Global Action Plan on Physical Activity 2018–2030: More Active People for a Healthier World. Geneva: WHO, 2018.
URL: https://www.ccacoalition.org/sites/default/files/resources//2018_Global-Action-Plan-on-Physical-Activity-2018-2030_WHO.pdf

19. Дене шынықтыру және спорт бойынша әдістемелік материалдар, ННПС ФК сайтындағы «Әдістемелік материалдар» бөлімі.
URL: <https://nnpcfk.kz/index.php/ru/>

«Инклюзивті және бейімделген білім беру ортасы жағдайында мектепке дейінгі ұйымдардың дене шынықтыру нұсқаушыларының кәсіби құзыреттерін дамыту» курсының оқу-тақырыптық жоспары

№	Модуль	Мазмұны	Лекция	Практика	Өзіндік жұмыс	Барлығы
1	Модуль 1 Дене шынықтыру нұсқаушысының қызметін нормативтік құқықтық қамтамасыз ету	- Білім беру, дене шынықтыру және спорт саласындағы НҚА. Мектепке дейінгі ұйымдардың қызметін реттейтін НҚА - Халықаралық құжаттар.	6	4	2	12
2	Модуль 2 Дене шынықтыру ұйымдастырылған іс-әрекетін жоспарлау және ұйымдастыру	- Білім алушылардың психологиялық және жас ерекшеліктері. - Балабақшадағы дене тәрбиесінде әр балаға жеке көзқарас - МДҰ-да физикалық белсенділікті ұйымдастыру	8	10	3	21
3	Модуль 3 Мектепке дейінгі дене шынықтырудағы денсаулық сақтау және бейімдік технологиялары	-Дене мәдениетінде денсаулықты сақтау қағидаттары -Қауіпсіз дене жүктемесін ұйымдастыру -Дене мәдениеті ұйымдастырылған іс-әрекетінде жаракаттанудың алдын алу -ЕББҚ бар балаларға арналған бейімделген дене жаттығулары -Медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер болған жағдайда білім алушылардың жүктемесін даралау	6	10	3	19
4	Модуль 4 Дене шынықтыру нұсқаушысының жұмысындағы инновациялық педагогикалық және цифрлық технологиялар	Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған бейне жазбалар мен онлайн жаттығу платформалары 3-6 жастағы балаларға арналған таңертеңгілік гимнастика, қимылды ойындар, сенсормоторлы жаттығулар кешендері бар YouTube арналары. Балалардың қозғалыс белсенділігіне арналған мобильді қосымшалар Жалпы және ұсақ моториканы дамытуға арналған қарапайым жаттығулар мен	6	10	3	19

		интерактивті ойындары бар қосымшалар: Kids Yoga, PE Games for Kids, TinyTap. Сандық карталар және интерактивті дене шынықтыру ойындары Жаттығулармен сандық флэш-карталарды жасау (мысалы, «секіру», «еңкею», «еңкею»). Көрнекі қозғалыс белгілерімен интерактивті презентацияларды (PowerPoint/Google Slides) пайдалану. Ата-аналармен Онлайн өзара әрекеттесу Мессенджерлердегі немесе әлеуметтік желілердегі топтар (WhatsApp, Telegram, Viber) бейне және фото жаттығуларды, үйге физикалық дамыту бойынша ұсыныстарды жіберуге арналған желілер. Интерактивті сенсорлық және моторлық ойындар.				
5	Қорытынды жұмыс және кәсіби рефлексия	Қорытынды жобаларды қорғау, рефлексия	2	6	1	9
Барлығы			28	40	12	80

Анализ нормативно-правовых актов в рамках разработки программы повышения квалификации «Развитие профессиональных компетенций инструкторов физической культуры дошкольных организаций в условиях инклюзивной и адаптивной образовательной среды»

Обоснование актуальности и практической востребованности программы с позиций нормативного регулирования профессиональной деятельности педагогов

Разработка и реализация программы повышения квалификации педагогов физической культуры в Республике Казахстан осуществляется в соответствии с действующими нормативными правовыми актами (НПА), которые отражают требования государственной образовательной политики, а также актуальные задачи по развитию физической культуры, спорта и системы образования в целом.

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» от 27 июля 2007 года № 319-III (с изменениями на 15.04.2025 г.)

- Статья 3 определяет цель, задачи и принципы Закона «Об образовании», в числе которых развитие творческих, духовных и физических возможностей личности, формирование прочных основ нравственности и здорового образа жизни, обогащение интеллекта путем создания условий для развития индивидуальности.
- Статья 48 – в организациях образования обеспечивается выполнение необходимых мер по предотвращению заболеваний, укреплению здоровья, физическому совершенствованию, формированию здорового образа жизни обучающихся, воспитанников
- Закон (ст. 51, 61) акцентирует внимание на необходимости постоянного обновления знаний и развития профессиональных компетенций педагогов в соответствии с изменяющимися требованиями системы образования.

2. Закон Республики Казахстан «О физической культуре и спорте» от 3 июля 2014 года № 228-V ЗРК (с изменениями на 15.04.2025 г.)

- Регулирует общественные отношения в области физической культуры и спорта, определяет правовые, организационные, экономические и социальные основы обеспечения деятельности и развития массовой физической культуры, любительского и профессионального спорта в Республике Казахстан.
- Определяет задачи по развитию физической активности населения, включая школьников, и важность профессиональной подготовки специалистов в области физической культуры.
- Особое внимание уделяется вопросам безопасности, здоровья обучающихся и совершенствования методик проведения занятий по физической культуре.

3. Постановление Правительства Республики Казахстан от 28 марта 2023 года № 251 «Об утверждении Концепции развития физической культуры и спорта Республики Казахстан на 2023–2029 годы»

- Определяет стратегические цели развития физической культуры и спорта.
- В числе приоритетов – обеспечение доступности населению и повышение качества физической культуры и спорта на всех уровнях, развитие здорового образа жизни; популяризация национальных видов спорта; повышение квалификации кадров, вопросы подготовки тренеров, преподавателей и специалистов по адаптивной физической культуре; внедрение современных методик физического воспитания, создание безопасной и мотивационной среды для развития физических качеств обучающихся.
- Подчеркивается необходимость внедрения новых педагогических технологий, развития кадрового потенциала и методического обеспечения.

4. Концепция развития дошкольного, среднего, технического и профессионального образования Республики Казахстан на 2023–2029 годы от 28 марта 2023 года № 249 (с изменениями от 25.04.2025 № 271)

- Подчеркивается важность формирования у обучающихся универсальных компетенций, включая навыки сохранения здоровья, двигательной активности и физического развития.
- Отмечена необходимость повышения квалификации педагогов с акцентом на междисциплинарный подход, внедрение инновационных педагогических практик в преподавании физической культуры.

5. Приказ Министра просвещения Республики Казахстан от 3 августа 2022 года № 348 (в редакции от 15.04.2025 № 74) «Об утверждении государственных общеобязательных стандартов»

- Стандартизирует требования к содержанию образовательных программ всех уровней.
- Подчеркивается значимость физического развития и формирования навыков здорового образа жизни.
- Устанавливает результаты обучения, требующие от педагогов физической культуры высокого уровня профессиональных и методических компетенций.

6. Постановление Правительства РК от 15 марта 2021 года № 137 «Об утверждении модели развития дошкольного воспитания и обучения»

- Определяет модель организации дошкольного воспитания и обучения, включая физическое развитие детей.
- Подчеркивает важность физической активности, здоровьесбережения и индивидуального подхода к развитию детей.
- Требуем от педагогов компетентности в планировании и организации двигательной деятельности, включая подвижные игры и адаптивные упражнения.

7. Приказ и.о. Министра образования и науки РК от 12 августа 2016 года № 499 (ред. приказа Министра просвещения РК от 30.04.2025 № 98)

«Об утверждении Типовых учебных программ дошкольного воспитания и обучения»

- Определяет обязательные результаты освоения программ дошкольного образования, включая физическое развитие и формирование навыков здорового образа жизни.
- Устанавливает необходимость планирования дифференцированной физической нагрузки и применения адаптивных методик.

8. Приказ Министра культуры и спорта РК от 3 ноября 2014 года № 68 (в редакции от 01.12.2022 № 346) «Об утверждении правил безопасности при проведении занятий по физической культуре и спорту»

- Устанавливает требования безопасности при организации занятий по физической культуре.
- Требуем от педагогов компетенций в области обеспечения безопасности, профилактики травматизма, проведения занятий в соответствии с санитарно-гигиеническими и организационными нормами.

9. Приказ Министра культуры и спорта РК от 4 ноября 2014 года № 74 (в редакции от 09.01.2024 № 9) «Об утверждении правил проведения спортивных мероприятий»

- Определяют порядок обеспечения безопасности, охраны здоровья физических лиц при проведении занятий физической культурой и спортом.
- Следовательно, это требует от педагогов физической культуры знаний в области планирования, организации и безопасного проведения спортивных мероприятий.

Итоговый вывод

Комплексный анализ НПА позволяет определить ключевые профессиональные компетенции педагогов физической культуры в дошкольных организациях:

1. Организация безопасной физической активности детей

- Планирование и проведение занятий с учетом безопасности, профилактики травматизма и санитарно-гигиенических норм.
- Работа с детьми разного уровня физического развития, включая медицинские группы и ООП.

2. Владение современными методами преподавания физической культуры в ДО

- Здоровьесберегающие и адаптивные технологии.
- Индивидуализация нагрузки, дифференцированный подход.
- Игровые и активные методы обучения (подвижные игры, эстафеты, упражнения в воде для плавания).

3. Планирование и организация физкультурно-оздоровительных мероприятий

- Массовые и праздничные мероприятия.
- Создание развивающей физкультурно-оздоровительной среды совместно с педагогами, родителями и общественными организациями.

4. Психолого-педагогическая поддержка детей

- Учет психо-физических особенностей каждого ребенка.
- Поддержка детей с ООП и специальных медицинских групп.
- Консультирование родителей по вопросам здоровья, физической активности и здоровьесберегающих технологий.

5. Методическая и инновационная компетентность

- Изучение, обобщение и распространение передового опыта.
- Внедрение инновационных технологий и современных методик (в том числе международного опыта).

6. Цифровые и информационно-коммуникационные навыки

- Работа с электронными платформами, цифровыми карточками, видеоуроками и дистанционными инструментами.
- Использование технологий для планирования, мониторинга и оценки физической активности детей.

7. Документирование и отчетность

- Ведение установленной отчетной документации по физкультурно-оздоровительной работе.

8. Непрерывное профессиональное развитие

- Постоянное обновление знаний в соответствии с НПА, новыми стандартами и методическими рекомендациями.
- Участие в мероприятиях по обмену опытом, конкурсах, конференциях, семинарах.

**Анализ профессиональных потребностей педагогов
физической культуры в дошкольных организациях**
*(в рамках разработки программы повышения квалификации «Развитие
профессиональных компетенций инструкторов физической культуры
дошкольных организаций в условиях инклюзивной и адаптивной
образовательной среды»)*

Цель анализа:

Определение актуальных профессиональных затруднений и потребностей инструкторов физической культуры для обоснования содержания программы повышения квалификации.

Методы и инструменты исследования

- **Анкетирование** инструкторов физической культуры (n = 100 респондентов)

Каналы распространения: Google Forms, мессенджеры и профессиональные сообщества педагогов физической культуры.

Структура анкеты (блоки компетенций):

1. Нормативная правовая и регламентирующая база деятельности
2. Организация учебного процесса с учетом возрастных и индивидуальных особенностей
3. Применение здоровьесберегающих, адаптивных и профилактических технологий
4. Современные педагогические, активные и цифровые технологии
5. Организация и безопасность спортивных мероприятий
6. Оценивание учебных достижений и мониторинг физического развития воспитанников дошкольных организаций.

Результаты анкетирования:

Анализ полученных данных (табл. 1) анкетирования показал:

1. **Нормативно-правовая база деятельности педагога**
 - Лишь 20% педагогов уверенно ориентируются в актуальных НПА.
 - 55% демонстрируют частичное знание основных документов.
 - Четверть педагогов (25%) испытывает затруднения при применении новых нормативных требований.
2. **Организация учебного процесса с учетом индивидуальных особенностей**

По результатам самооценки педагогов:

- 18% уверенно владеют методами индивидуализации учебного процесса с учетом образовательных потребностей воспитанников, включая работу с детьми с особыми образовательными;
- 42% педагогов имеют частичный опыт индивидуализации, владеют отдельными методическими приёмами, но требуют обновления и систематизации знаний;
- 40% педагогов испытывают значительные затруднения в организации учебного процесса с учетом индивидуальных особенностей воспитанников, в том числе при работе с детьми с ООП.

3. Здоровьесберегающие, адаптивные и профилактические технологии

- Данный блок выявил наибольшие профессиональные затруднения у 88% респондентов. По самооценке педагогов:
- 12% педагогов обладают уверенными профессиональными компетенциями в области применения современных адаптивных методик и профилактики травматизма;
- 40% имеют частичную готовность (владеют отдельными элементами технологий, испытывают трудности в их системном применении);
- 48% педагогов испытывают выраженные затруднения и практически не владеют необходимыми компетенциями.

4. Современные педагогические и цифровые технологии По результатам самооценки:

- 15% педагогов уверенно владеют современными цифровыми инструментами и интерактивными методиками;
- 45% имеют частичную готовность, владеют отдельными элементами цифровых технологий, но затрудняются в их системном применении;
- 40% педагогов слабо владеют цифровыми инструментами и испытывают выраженные затруднения при использовании современных педагогических и цифровых технологий.

Это подтверждает актуальную потребность в целенаправленном обучении интерактивным методикам и цифровому мониторингу физического развития детей дошкольного возраста.

5. Организация и безопасность спортивных мероприятий По результатам самооценки:

- 30% педагогов обладают высоким уровнем готовности в вопросах организации спортивных мероприятий с соблюдением норм безопасности, в том числе в новых видах деятельности (на открытых площадках, с нестандартным оборудованием и др.);
- 40% педагогов имеют частичную готовность, владеют отдельными аспектами безопасности, но нуждаются в углублении знаний;

- **30%** педагогов испытывают затруднения в обеспечении безопасности при организации спортивных мероприятий и нуждаются в дополнительной подготовке.

6. Оценивание учебных достижений и мониторинг

По результатам самооценки:

- **25%** педагогов уверенно владеют системой оценивания двигательных компетенций и методами мониторинга физического развития с применением цифровых средств диагностики;

- **45%** педагогов имеют частичную готовность и нуждаются в освоении новых критериев оценки и диагностических методик;

- **30%** педагогов слабо владеют системой оценивания и испытывают затруднения в применении современных подходов к мониторингу физического развития.

Таблица 1. Результаты опроса

(n = 100 респондентов из числа инструкторов физической культуры по РК)

Блок компетенций	Высокий уровень (уверенно владеют), %	Средний уровень (частично владеют), %	Низкий уровень (затрудняются), %
1. Нормативная правовая база	20%	55%	25%
2. Индивидуализация учебного процесса	18%	42%	40%
3. Здоровьесбережение и адаптация	12%	40%	48%
4. Цифровые и активные технологии	15%	45%	40%
5. Организация спортивных мероприятий и безопасность	30%	40%	30%
6. Оценивание и мониторинг	25%	45%	30%

Общий вывод:

Анализ показывает устойчивую потребность инструкторов физической культуры в системном повышении профессиональных компетенций по следующим ключевым направлениям:

- актуализация знаний по нормативном правовым актам в сфере образования и физической культуры;
- развитие навыков индивидуализации обучения и адаптации учебного процесса для различных групп воспитанников;
- освоение современных здоровьесберегающих, профилактических и адаптивных методик;
- внедрение современных цифровых и активных технологий в процесс воспитания и обучения;
- совершенствование навыков организации безопасных спортивных мероприятий;
- повышение компетенций в оценивании достижений воспитанников и мониторинге физического развития.

Полученные данные полностью обосновывают актуальность разработки программы повышения квалификации, ориентированной на развитие комплексных профессиональных компетенций инструкторов физической культуры дошкольных организаций всех видов.